

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.26.5.2023

Pani
Violetta Koszarek
Dyrektor
Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 2
im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni
ul. Kościuszki 24, 62-300 Września

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/082 – Organizacja i funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w województwie lubuskim,
wielkopolskim i zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 2 im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni, ul. Kościuszki 24, 62-300 Września (dalej: Szkoła, SSP)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Violetta Koszarek, Dyrektor Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 2 im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni, od 1 września 2018 r. (dalej: Dyrektor)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego. 2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 września 2021 r. do 31 sierpnia 2023 r. ¹
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Tomasz Otworowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/134/2023 z 22 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli str. 1)

¹ Dla realizacji celów kontroli mogą być wykorzystywane dowody sporządzone w latach wcześniejszych, związane z przedmiotem kontroli, a także dane statystyczne.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: ustawa o NIK).

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dyrektor zapewniła w SSP odpowiednią liczbę przygotowanej i wykwalifikowanej kadry pedagogicznej prowadzącej zajęcia z przedmiotów egzaminacyjnych⁴ oraz kadry specjalistycznej w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. W Szkole rozpoznawano możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe uczniów i zapewniono im adekwatną pomoc i wsparcie, m.in. w formie zajęć pozalekcyjnych. Szkoła przeprowadzała wnikliwe i udokumentowane analizy wyników egzaminów ósmoklasisty, w tym egzaminów próbnych, w rezultacie których planowała i prowadziła działania mające na celu poprawę jakości nauczania i uzyskiwanych efektów kształcenia. Dyrektor szkoły prawidłowo i rzetelnie sprawowała nadzór pedagogiczny w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023. Zrealizowano wszystkie założenia planów nadzoru pedagogicznego. Formułowane wnioski na podstawie wyników sprawowanego nadzoru były adekwatne do potrzeb szkoły i przyczyniły się do poprawy jakości nauczania i efektów kształcenia.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku ujęcia w Statucie Szkoły szczegółowych kompetencji dyrektora oraz niedokonania uaktualnienia planu nadzoru w związku ze zmianą kierunków podstawowej polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2021/2022. Wymienione nieprawidłowości nie miały wpływu na prawidłowość sprawowania nadzoru pedagogicznego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja nadzoru pedagogicznego.

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 stan zatrudnienia kadry pedagogicznej w SSP wzrósł z 68 do 71 osób⁵, co przekładało się również na wzrost łącznej liczby wymiaru etatów z 65,28 do 68,19. Szkoła zatrudniała w roku szkolnym 2022/2023 m.in. po pięciu nauczycieli języka polskiego i matematyki oraz siedmiu nauczycieli języka angielskiego. Tygodniowy wymiar etatu dla języka polskiego wynosił 100 godzin lekcyjnych, dla matematyki - 87 i dla języka angielskiego - 128. Kadre pedagogiczną uzupełniali specjaliści: po dwóch psychologów i pedagogów oraz jeden pedagog specjalny i jeden logopeda. W kierowaniu Szkołą Dyrektor wspierało dwóch wicedyrektorów. Dyrektor została poddana ocenie pracy, o której mowa w art. 6a ust. 6 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁶ przez Wielkopolskiego Kuratora Oświaty, sprawującego nad Szkołą nadzór pedagogiczny. W wyniku ostatniej oceny pracy⁷ Dyrektor uzyskała ocenę wyróżniającą. Szkoła nie posiadała informacji o podejmowaniu pracy przez zatrudnionych nauczycieli w innych jednostkach oświatowych.

Dyrektor podała, że: *stan zatrudnienia specjalistów i nauczycieli był wystarczający. Jednak na terenie Gminy Września brakuje nauczycieli przedmiotów przyrodniczych (fizyka, chemia, biologia) oraz psychologów. W związku z problemami wynikającymi z brakiem nauczycieli, Dyrektor motywowała pracowników do podjęcia studiów podyplomowych i rozszerzenia kwalifikacji⁸.*

(akta kontroli str. 4-9, 14-15, 794)

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Egzamin ósmoklasisty w SSP w latach 2020-2023 zdawano z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego.

⁵ W roku szkolnym 2020/2021 jeden nauczyciel, w 2021/2022 trzech nauczycieli, a w 2022/2023 jeden nauczyciel korzystali z długiej usprawiedliwionej nieobecności.

⁶ Dz. U. z 2023 r., poz. 984. Dalej: ustawa Karta Nauczyciela.

⁷ 7 czerwca 2022 r.

⁸ Działania te realizowali m.in. nauczyciel języka angielskiego oraz nauczyciel wiedzy o społeczeństwie.

Na próbie 11 nauczycieli: języka polskiego, matematyki, języka angielskiego oraz wychowawców klas VI-VIII⁹ stwierdzono, że siedmiu posiadało stopień nauczyciela dyplomowanego, trzech nauczyciela mianowanego¹⁰ i jeden kontraktowego¹¹. Zgodnie z wymaganiami określonymi w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli¹² oraz w art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy Karta Nauczyciela, nauczyciele posiadali wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym. Trzech nauczycieli języka polskiego legitymowało się dyplomem ukończenia studiów magisterskich na kierunku filologia polska, w tym jeden ukończył studia podyplomowe w zakresie pedagogiki specjalnej – logopedii. Trzech nauczycieli matematyki ukończyło studia magisterskie na kierunku matematyka, w tym dwóch studia podyplomowe z informatyki, a kolejny studia podyplomowe w zakresie pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną – oligofrenopedagogika. Nauczyciele języka angielskiego ukończyli dwustopniowe studia magisterskie na kierunku filologia angielska, z czego jeden licencjat na kierunku filologia angielska, specjalność filologia angielska z elementami hispanistyki (nadające uprawnienia również do nauki języka hiszpańskiego). W przypadku ukończenia studiów magisterskich, które nie nadawały jednocześnie uprawnień do nauczania – specjalność nauczycielska, nauczyciele legitymowali się stosownym przygotowaniem pedagogicznym: świadectwem ukończenia studium przedmiotowo-metodycznego ośrodka doskonalenia nauczycieli, studium pedagogicznego, kursu przygotowania pedagogicznego lub studiów podyplomowych na kierunku pedagogika.

(akta kontroli str. 661-662)

Dyrektor wyjaśniła, że *kwalifikacje nauczycieli sprawdzane są w chwili zatrudniania nauczyciela oraz corocznie w ramach opracowania arkusza organizacji pracy szkoły na nowy rok szkolny i przygotowania przydziału godzin i wykazu kwalifikacji wszystkich nauczycieli. Ten wykaz podlega również ocenie ze strony wizytatora Wielkopolskiego Kuratora Oświaty.*

(akta kontroli str. 794)

Rada Pedagogiczna na każdy kolejny rok szkolny powoływała w sierpniu zespoły nauczycielskie podzielone na zespoły oddziałowe, przedmiotowe¹³, zadaniowe oraz wychowawczy. Pracą zespołów kierował przewodniczący powołany przez Dyrektora a pracą zespołów oddziałowych kierował wychowawca klasy. Do zadań zespołów przedmiotowych należało m.in. diagnozowanie wiedzy i umiejętności uczniów, planowanie pracy przedmiotowej z uwzględnieniem podstawy programowej, treści nauczania i zalecanych form realizacji w korelacji z organizacją pracy szkoły i egzaminami zewnętrznymi oraz wymiana doświadczeń pedagogicznych i doskonalenie warsztatu pracy¹⁴. Do zadań zespołów oddziałowych należało m.in. przygotowanie planów pracy z uczniami o specyficznych potrzebach edukacyjnym, w tym dla uczniów z trudnościami w nauce i uczniów uzdolnionych. Spotkania zespołów były dokumentowane w formie pisemnego protokołu ze spotkania. Zgodnie z regulaminem pracy zespołów *„dokumentację pracy zespołu przechowuje*

⁹ Po trzech nauczycieli języka polskiego, matematyki i języka angielskiego w klasie VI, VII i VIII oraz nauczyciela geografii będącego jednocześnie wychowawcą klasy VI i nauczyciela biologii będącego jednocześnie wychowawcą klasy VIII. Nauczyciele języka polskiego i matematyki w dwóch klasach VII sprawowali jednocześnie ich wychowawstwo. Wychowawcą jednej klasy VIII był nauczyciel języka polskiego a kolejnej nauczyciel języka angielskiego.

¹⁰ Nauczyciel języka polskiego w klasie VI, który przeszedł na emeryturę z końcem roku szkolnego 2021/2022, nauczyciel języka polskiego i nauczyciel języka angielskiego w klasach VIII.

¹¹ Nauczyciel geografii.

¹² Dz. U. z 2020 r., poz. 1289 ze zm.

¹³ M.in. zespół bloku humanistyczno-społeczny, zespół matematyczno-informatyczno-techniczny i zespół języków obcych.

¹⁴ Lekcje otwarte, obserwacje koleżeńskie, opracowanie i prezentacja innowacyjnych i atrakcyjnych rozwiązań metodycznych, form pracy z uczniem uzdolnionym i z trudnościami w nauce.

przez okres roku szkolnego przewodniczący zespołu i okazuje organom nadzoru pedagogicznego”.

(akta kontroli str. 563-633, 795, 798-834)

1.2. W latach szkolnych: 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 w SSP obowiązek szkolny realizowało odpowiednio: 714, 760 i 724 uczniów, z czego odpowiednio: 330, 288 i 253 uczniów klas VI-VIII¹⁵. Spośród uczniów klas VI-VIII w roku szkolnym 2020/2021¹⁶ pięciu posiadało orzeczenia¹⁷, 46 opinie¹⁸, 17 uzyskało dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w 2021/2022¹⁹ odpowiednio siedmiu, 43, 17 i w 2022/2023²⁰ dziewięciu, 44, 17. Nie wystąpiły przypadki wydania przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne opinii o konieczności objęcia ucznia zindywidualizowaną ścieżką kształcenia.

Dyrektor wyjaśniła, że *po dokonaniu diagnozy dydaktycznej ucznia Szkoła mogła proponować rodzicom konieczność przeprowadzania badania psychologiczno-pedagogicznego wynikającego z zaobserwowanych deficytów. We wskazanych wyżej latach szkolnych dwoje uczniów otrzymało orzeczenie w konsekwencji diagnozy przeprowadzonej przez Szkołę. W przypadku opinii około 50% z nich wydano w następstwie diagnozy SSP, a pozostałe 50% na wniosek rodziców.*

(akta kontroli str. 12)

Jak wyjaśniła Dyrektor, *udzielana przez Szkołę pomoc psychologiczno-pedagogiczna polegała na: rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia, rozpoznawaniu czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie ucznia w szkole, stwarzaniu warunków do aktywnego i pełnego uczestnictwa ucznia w życiu szkoły oraz środowisku społecznym, rozpoznawaniu przyczyn trudności w opanowywaniu umiejętności i wiadomości przez ucznia oraz na wspieraniu ucznia z wybitnymi uzdolnieniami. Rozpoznawanie możliwości rozwojowych i psychofizycznych ucznia odbywało się m.in. poprzez obserwację zachowań uczniów w sytuacjach szkolnych przez nauczycieli, w szczególności wychowawców klas, analizę opinii i orzeczeń wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, rozmowy z uczniami i ich rodzicami oraz analizę osiągnięć uczniów. W SSP pod koniec sierpnia zbierały się zespoły przedmiotowe oraz zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, które ustalały plany działania spójne z programem profilaktyczno-wychowawczym Szkoły. Do zadań zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej należało m.in. opracowanie zintegrowanych działań nauczycieli mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia. Ponadto na posiedzeniach zespołów oddziałowych (trzykrotnie w ciągu roku szkolnego) analizowana była diagnoza indywidualnych potrzeb rozwojowych i psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań oraz uzdolnień uczniów jak też przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń. Pedagodzy szkolni prowadzili również stałą współpracę z ośrodkiem pomocy społecznej, powiatowym centrum pomocy rodzinie, sądem rodzinnym oraz rejonową poradnią psychologiczno-pedagogiczną. W celu rozpoznania możliwości rozwojowych i edukacyjnych ucznia Szkoła przeprowadzała diagnozy w klasie I i IV. Do zadań zespołów oddziałowych należało również sporządzenie wielospecjalistycznej oceny*

¹⁵ Stanowili odpowiednio 46%, 38% i 35% ogółu uczniów.

¹⁶ Łącznie 21% ogółu uczniów klas VI-VIII.

¹⁷ Należy przez to rozumieć orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

¹⁸ Należy przez to rozumieć opinię o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka.

¹⁹ Łącznie 23% ogółu uczniów klas VI-VIII.

²⁰ Łącznie 28% ogółu uczniów klas VI-VIII.

poziomu funkcjonowania ucznia (WOPFU), dokumentu, który opracowywany jest dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Jest podstawą tworzenia indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET) i stanowi jego załącznik.

(akta kontroli str. 789-791)

Analiza protokołów z trzech posiedzeń zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w roku szkolnym 2022/2023 wykazała, że:

- podczas pierwszego posiedzenia 24 sierpnia 2022 r. omówiono m.in. plan pracy w obszarze opiekuńczo-wychowawczym, w tym konieczności prowadzenia badań i działań diagnostycznych uczniów, zapewnienia wsparcia i pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wspierania rodziców w ich działaniach wychowawczych,
- na kolejnych posiedzeniach 18 stycznia 2023 r. oraz 5 czerwca 2023 r. omówiono sytuację opiekuńczo-wychowawczą w Szkole odpowiednio za I i II semestr roku szkolnego. Wymieniono uczniów posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wraz ze wskazaniem udzielonych form pomocy m.in. zajęć rewalidacyjnych i korekcyjno-kompensacyjnych oraz uczniów zdolnych. W dalszej części wskazano rodzaj udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej nauczycielom, uczniom oraz rodzicom. Przykładowo w II semestrze roku szkolnego 2022/2023 psycholog odbył 140 spotkań z uczniami klas IV-VIII o charakterze terapeutycznym, co wynikało z zaleconych form pomocy, 98 spotkań indywidualnych z uczniami w ramach rozwiązywania problemów wychowawczych i emocjonalnych oraz 35 rozmów grupowych. Przeprowadził również 43 bezpośrednie rozmowy z rodzicami i 50 za pomocą e-dziennika. W wybranych klasach realizowano również warsztaty psychoedukacyjne.

(akta kontroli str. 634-654)

W roku szkolnym 2020/2021 w Szkole 163 uczniów objęto zajęciami pozalekcyjnymi takimi jak: zajęcia rozwijające uzdolnienia, umiejętności uczenia się, dydaktyczno-wyrównawcze, związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, o charakterze terapeutycznym. W roku 2021/2022 było to 133 i w 2022/2023 127 uczniów. Na zajęcia uczęszczało odpowiednio 155, 121 i 124 uczniów z klas VI-VIII. Najwięcej uczniów w roku szkolnym 2021/2022 i 2022/2023 uczęszczało na zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu 52 i 41²¹. Na zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w 2021/2022 uczęszczało 36 uczniów, a w kolejnym roku 30. Na zajęcia korekcyjno-kompensacyjne uczęszczało odpowiednio 25 i 31, a na zajęcia logopedyczne po czterech uczniów. Na zajęcia rozwijające uzdolnienia uczęszczał jeden i dwóch uczniów oraz na zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne po jednym uczniu. Szkoła w roku szkolnym 2021/2022 zapewniła dla jednego ucznia zajęcia o charakterze terapeutycznym w celu zapewnienia indywidualnego wsparcia psychologa szkolnego w obszarze radzenia sobie z emocjami, stresem szkolnym, budowania relacji z rówieśnikami. W roku szkolnym 2022/2023 dla 13 uczniów zapewniono zajęcia w obszarze radzenia sobie z emocjami, stresem szkolnym, budowania relacji z rówieśnikami, motywowania do aktywności umysłowej, kształtowania adekwatnej samooceny oraz rozwijania umiejętności regulacji emocji, wzmacniania poczucia własnej kompetencji. Dyrektor dodała, że *nie wszyscy uczniowie korzystają z oferowanych zajęć ze względu na brak zgody rodziców.*

(akta kontroli str. 13)

²¹ Zajęcia organizowane w wymiarze 0,25 h/tyg.

Badanie próby 10 uczniów, którzy w roku szkolnym 2021/2022 uzyskali najniższe średnie ocen na koniec klasy VIII²² wykazało, że:

- trzech z nich posiadało opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka wydane przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Szkoła zapewniła im określone w opiniach niezbędne wsparcie i zajęcia:
 - uczeń posiadał opinię wydaną w 2016 r. oraz w 2021 r., obie z zalecenia Szkoły. Według opinii z 2016 r., należało zaoferować uczniowi zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w celu doskonalenia umiejętności szkolnych i utrwalania podstawowej wiedzy oraz zajęcia korekcyjno-kompensacyjne w celu stymulowania percepcji słuchowej i sprawności ruchowej ręki. Z kolei wg opinii z 2021 r. zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w celu utrwalania treści nauczania, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne w celu doskonalenia percepcji słuchowej. Szkoła zrealizowała zalecenia ujęte w opiniach. Uczeń uzyskiwał dodatkowe wsparcie, wydłużony czas na realizację zadań, dodatkowe tłumaczenia i udzielanie dodatkowych wskazówek i wyjaśnień w czasie lekcji, ukierunkowywanie toku myślenia, upraszczanie instrukcji, stosowanie wielokanałowych środków dydaktycznych ułatwiających zrozumienie przekazywanych informacji. Wprowadzono zindywidualizowany system oceniania.
 - uczeń posiadał opinię z 2015 r., tj. wydaną w wieku 8 lat z inicjatywy rodziców. Według tej opinii, zalecono zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze w kierunku rozwijania umiejętności czytania i pisanie oraz zajęcia korekcyjno-kompensacyjne w celu usprawniania zaburzeń funkcji słuchu, pamięci słuchowej i wzrokowej. Zrealizowano częściowo zalecenia wobec pisemnego niewyrażenia zgody przez rodziców w 2018 r. i 2019 r. Rodzice nie skorzystali także z sugestii Szkoły, co do konieczności przeprowadzenia dalszej diagnozy ucznia w poradni psychologiczno-pedagogicznej.
 - uczeń posiadał opinię wydaną w 2017 r. oraz ponownie w 2018 r. Zdiagnozowano „bardzo duże trudności w nauce w zakresie języka polskiego” i zalecono objęcie ucznia zajęciami dydaktyczno-wyrównawczymi z języka polskiego. Szkoła zrealizowała zalecenie z opinii. Dodatkowo w klasie VIII zaoferowano uczniowi zajęcia kompensacyjno-korekcyjne i wspomagające mające na celu uzupełnienie i powtórzenie materiału klasy VII, na które uczęszczał. Rodzice nie skorzystali z sugestii Szkoły w sprawie przeprowadzenia dalszej diagnozy ucznia w poradni psychologiczno-pedagogicznej.
 - Szkoła wobec ww. uczniów posiadających opinie sporządziła „Plan działań wspierających” odrębnie dla klasy VI, VII i VIII. Plan określał metody pracy z uczniem: zajęcia wyrównawcze w klasie VI i VII z języka polskiego oraz matematyki, a w przypadku jednego ucznia wprowadzono zindywidualizowanie wymagań edukacyjnych w klasie VI m.in. poprzez dzielenie dłuższych zadań na krótsze partie, wdrażanie ucznia do czytania sylabowo-wyrazowego oraz ograniczenie liczby zadań domowych. W przypadku tego samego ucznia wychowawca klasy pominął opracowanie ww. planu w klasie VII. Dyrektor wyjaśniła, że z uwagi na stan pandemii wychowawca nie dopilnował sporządzenia Planu.
- W przypadku trzech innych uczniów, Szkoła sugerowała rodzicom skierowanie dziecka do poradni psychologiczno-pedagogicznej celem przeprowadzenia diagnozy. Rodzice odmówili i nie skorzystali z tej możliwości.

²² Średnia ocen kształtowała się między 2,44 a 2,83.

- Zespoły oddziałowe dokonywały diagnozy edukacyjnej uczniów trzykrotnie w ciągu roku szkolnego (we wrześniu, styczniu i czerwcu) na podstawie ustalonych wyników nauczania, frekwencji oraz innych obserwacji.
- Szkoła obejmowała uczniów dodatkową pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Stosowano:
 - działania podnoszące własną wartość poprzez zaangażowanie ucznia w akcje społeczne,
 - przeprowadzano rozmowy pedagoga motywujące do nauki i poprawy ocen przez ucznia, który sprawiał problemy wychowawcze i wchodził w konflikty z rówieśnikami oraz nie realizował systematycznie obowiązku szkolnego. Kontakt z matką był utrudniony (głównie telefoniczny, nie obsługiwała e-dziennika), na zebraniach i spotkaniach szkolnych ucznia reprezentowała jego pełnoletnia siostra,
 - zajęcia logopedyczne dla jednego ucznia w klasie VI,
 - spotkania z pedagogiem motywujące do systematycznego uczęszczania na zajęcia oraz poprawę ocen ucznia, który pochodził z rodziny objętej pomocą asystenta rodziny. Pedagog szkolny uczestniczył wraz z asystentem w przeprowadzeniu wywiadu w domu rodzinnym,
 - oferta pomocy²³ psychologa szkolnego dla ucznia i jego matki w związku ze spadkiem motywacji do nauki w klasie VI i utratą autorytetu wychowawczego przez matkę. Szkoła wielokrotnie kontaktowała się w sprawie ucznia z kuratorem sądowym,
 - prowadzona w klasie VIII, w porozumieniu z rodzicami, terapia psychologiczno-pedagogiczna ucznia, w związku z licznymi nieobecnościami, konfliktami z rówieśnikami, niską motywacją do nauki oraz okresem pobytu w młodzieżowym ośrodku socjoterapii (przed VII klasą),
 - rozmowy wychowawcze przeprowadzane przez psychologa z uczniem w związku z niewłaściwym zachowaniem na lekcjach (m.in. utrudnianie prowadzenia zajęć i aroganckie odnoszenie się do nauczycieli) i na terenie szkoły,
 - w związku z częstą nieobecnością ucznia spowodowaną problemami zdrowotnymi zorganizowano tzw. pomoc koleżeńską polegającą na systematycznym informowaniu o tematyce realizowanych zajęć, wspomaganie oraz odwiedzaniu ucznia przez kolegów na zasadzie wolontariatu. Nadzór nad tą formą pomocy sprawował wychowawca klasy,
- Szkoła dla wszystkich uczniów klas VIII zorganizowała zajęcia wspomagające, w tym z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego. O ofercie zajęć zostali poinformowani wszyscy rodzice. W przypadku analizowanych 10 uczniów frekwencja była niewielka, tj. ośmiu uczniów uczestniczyło w ww. zajęciach raz lub dwa razy, a dwóch nie skorzystało z takiego wsparcia.
- Wychowawca klasy VIII, do której uczęszczał jeden z uczniów zorganizował dodatkowe zajęcia oferujące pomoc przy odrabianiu zadań domowych i nadrabianiu zaległości z klasy VII.

(akta kontroli str. 670-680)

1.3. Wyniki egzaminu ósmoklasisty kształtowały się następująco

- w 2021 r.: z języka polskiego stanin²⁴ 4²⁵, z matematyki stanin 5²⁶, z języka angielskiego stanin 5²⁷;

²³ Matka odmówiła, tłumacząc, że byli objęci prywatną opieką psychologiczną.

²⁴ Dziewięciostopniowa znormalizowana skala standardowa, stosowana w pomiarze dydaktycznym. Została opracowana przez komisje egzaminacyjne na podstawie rozkładu normalnego wyników poprzez uporządkowanie wyników surowych od wyniku

- w 2022 r.: z języka polskiego stanin 4²⁸, z matematyki stanin 5²⁹, z języka angielskiego stanin 5³⁰;
- w 2023 r.: z języka polskiego stanin 5³¹, z matematyki stanin 5³², z języka angielskiego stanin 5³³.

W okresie 2021-2023 wyniki egzaminu ósmoklasisty z matematyki i języka angielskiego pozostawały na tym samym poziomie – stanin 5, a z języka polskiego nastąpił wzrost ze staninu 4 w 2021 r. do staninu 5 w 2022 r. i 2023 r.

Odnosząc się do wyników egzaminu w 2020 r.³⁴, w którym nastąpił wyraźny spadek stanin z języka polskiego z 6 do 4, a z matematyki z 7 do 5, Dyrektor wyjaśniła, że *analizując wyniki egzaminów ósmoklasisty w latach 2020, 2021 i 2022 należy wziąć pod uwagę, że duży wpływ na przygotowanie tych uczniów miała pandemia. Uczniowie zdający egzamin w 2021 r. przez połowę VII i całą VIII klasę realizowali program nauczania w formie zdalnej. Efektywność tego nauczania, zwłaszcza dla uczniów mających problemy edukacyjne, była zdecydowanie niższa niż w formie stacjonarnej. Podobna sytuacja zaistniała w kolejnym roczniku, który całą klasę VII realizował w formie zdalnej. Program nauczania dla szkoły podstawowej jest tak skonstruowany, że największe obciążenie przypada na klasę VII, dlatego tak ważna jest systematyczna i efektywna realizacja zajęć na tym poziomie, co uniemożliwiła dla tych roczników nauka zdalna. Skutki pandemii szczególnie dotknęły dzieci o niskim potencjale intelektualnym, którym zabrakło bezpośredniego wsparcia ze strony nauczyciela i do końca nauki w szkole nie nadrobiły zaległości.*

(akta kontroli str. 20-107, 836)

Dyrektor występował do Centralnej Komisji Edukacyjnej o specjalne arkusze do egzaminu ósmoklasisty. W 2021 r. były to dwa arkusze dla uczniów z Ukrainy³⁵ i jeden dla ucznia z niepełnosprawnością. W 2022 r. był to jeden arkusz dla ucznia z Ukrainy³⁶ i jeden arkusz dla ucznia z niepełnosprawnością. W 2023 r. arkusz dla ucznia z Ukrainy i dwa arkusze z poleceniami w języku ukraińskim³⁷ oraz dwa arkusze dla uczniów z niepełnosprawnością³⁸.

(akta kontroli str. 669)

Wyniki egzaminu ósmoklasisty były przedmiotem szczegółowych analiz na posiedzeniach zespołów przedmiotowych w sierpniu oraz posiedzeniach zespołów oddziałowych we wrześniu. W obu posiedzeniach brała udział Dyrektor lub Wicedyrektor. Analizie poddawano indywidualne wyniki uczniów, jak i klas oraz szkoły, dokonywano porównań z wynikami klasyfikacji rocznej. Wszystkie analizy zostały udokumentowane i zawierały wnioski, których część powtarzała się:

- w 2021 r. zalecono podejmowanie działań ogólnych m.in. zachęcania uczniów do udziału w zajęciach rozwijających i przygotowujących do egzaminu ósmoklasisty, konkursach i projektach edukacyjnych, wypracowania metod i strategii rozwiązywania zadań zamkniętych, wyrabiania wśród uczniów nawyku sprawdzania

najniższego do najwyższego. Dziesięć przedziałów staninowych: 1-najniższy, 2-bardzo niski, 3-niski, 4-niżej średni, 5- średni, 6-wyżej średni, 7-wysoki, 8-bardzo wysoki, 9-najwyższy.

²⁵ Tj. 56%, z czego w VIIIa 62%, w VIIIb 60%, w VIIIc 45%.

²⁶ Tj. 47%, z czego w VIIIa 49%, w VIIIb 51%, w VIIIc 42%.

²⁷ Tj. 63%, z czego w VIIIa i VIIIb 66%, w VIIIc 56%.

²⁸ Tj. 56%, z czego w VIIIa 70%, w VIIIb 82%, w VIIIc 51%, w VIId 58%, w VIIIe 45%, w VIIf 57%.

²⁹ Tj. 56%, z czego w VIIIa 78%, w VIIIb 51%, w VIIIc 44%, w VIId 55%, w VIIIe 58%, w VIIf 53%.

³⁰ Tj. 63%, z czego w VIIIa 87%, w VIIIb 59%, w VIIIc 58%, w VIId 59%, w VIIIe 60%, w VIIf 54%.

³¹ Tj. 67%, z czego w VIIIa 71%, w VIIIb 72%, w VIIIc 80%, w VIId 57%, w VIIIe 57%, w VIIf 64%.

³² Tj. 52%, z czego w VIIIa 70%, w VIIIb 34%, w VIIIc 62%, w VIId 38%, w VIIIe 43%, w VIIf 55%.

³³ Tj. 62%, z czego w VIIIa 87%, w VIIIb 49%, w VIIIc 70%, w VIId 49%, w VIIIe 49%, w VIIf 60%.

³⁴ Stanin z języka angielskiego wyniósł 5.

³⁵ Uzyskano wyniki z języka polskiego odpowiednio 84% i 58%, z matematyki 80% i 60%, język angielski 75% i 35%.

³⁶ Uzyskano wyniki z języka polskiego 73%, z matematyki 52%, a z języka angielskiego 82%.

³⁷ Uzyskano wyniki z języka polskiego odpowiednio 62%, 69% i 64%, z matematyki 64%, 36% i 28%, a z języka angielskiego 31%, 31% i 35%.

³⁸ Uzyskano wyniki z języka polskiego odpowiednio 56%, 56% i 80%, z matematyki 52%, 72% i 100%, a z języka angielskiego 60%, 38% i 91%.

poprawności przeniesionych odpowiedzi na kartę odpowiedzi, wykorzystywanie narzędzi technologii informatyczno-komunikacyjnej, tworzenia bazy materiałów ćwiczeniowych dla uczniów klas ósmych zamieszczonych na platformach komunikacyjnych w poszczególnych zespołach.

W ramach działań szczegółowych w zakresie języka polskiego przyjęto potrzebę egzekwowania znajomości treści lektur z podstawy programowej oraz doskonalenia umiejętności argumentowania, utrwalania wiedzy z zakresu literatury (umiejętności rozróżniania rodzaju i gatunku literackiego oraz wyznaczników formalnych), zwracania uwagi na cechy formalne poszczególnych form pisemnych wypowiedzi (krótszych i dłuższych).

W zakresie matematyki stwierdzono potrzebę m.in. ćwiczenia twierdzenia Pitagorasa i jego zastosowania w zadaniach praktycznych ze szczególnym uwzględnieniem trójek pitagorejskich, rozwiązywania zadań tekstowych z zastosowaniem równań, rozwiązywania zadań obejmujących tematykę międzyprzedmiotową (fizyka i chemia). W związku ze stwierdzoną niską atrakcyjnością lekcji języka angielskiego oraz niewystarczającymi wymaganiami stawianymi uczniom polecono poświęcenie większej ilości czasu i uwagi dłuższym formom wypowiedzi pisemnych oraz zadaniom otwartym, zintensyfikowanie liczby zadań na rozumienie ze słuchu oraz ćwiczenia typowych zadań egzaminacyjnych, a także poszerzanie i utrwalanie słownictwa, środków językowych oraz struktur gramatycznych.

- w 2022 r. zidentyfikowano mocne i słabe strony uczniów.

W przypadku języka polskiego, uczniowie dobrze poradzili sobie z zadaniem sprawdzającym umiejętność odbioru tekstu kultury, w szczególności wyszukiwania w tekście informacji wyrażonych wprost i pośrednio, natomiast trudność sprawiło im m.in. zadanie z zakresu kształcenia językowego sprawdzające umiejętność poprawnego używania znaków interpunkcyjnych. Zalecono m.in. dokładne czytanie i interpretowanie poleceń, tworzenie tekstów o charakterze informacyjnym, utrwalanie wiedzy z gramatyki, położenie nacisku na znajomość lektur obowiązkowych, ich bohaterów oraz epoki, przeprowadzanie wnioskowania jako wyводу argumentacyjnego oraz utrwalanie zasad ortograficznych, interpunkcyjnych i poprawności językowej i stylistycznej.

Wyniki egzaminu z matematyki potwierdziły umiejętność uczniów do wykonywania prostych rachunków pamięciowych na liczbach całkowitych w sytuacji praktycznej, a trudność sprawiło zadanie zamknięte, którego rozwiązanie wymagało umiejętności prawidłowej interpretacji zapisu algebraicznego. Zalecono m.in. położenie nacisku na ćwiczenie twierdzenia Pitagorasa i jego zastosowania w zadaniach praktycznych oraz zadań związanych z figurami przestrzennymi (pole i objętość) i zastosowania procentów w życiu codziennym.

Na egzaminie z języka angielskiego uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniem zamkniętym sprawdzającym znajomość funkcji językowych, z kolei najtrudniejszym okazało się zadanie sprawdzające znajomość środków językowych. Zalecono m.in. zintensyfikowanie liczby zadań na rozumienie ze słuchu, doskonalenie prawidłowego komponowania wypowiedzi (opinii, odmowy, akceptacji) wraz z jej uzasadnieniem i formą oraz zwrócenia uwagi na czytanie ze zrozumieniem poleceń, które często są dwuczłonowe.

- 2023 r. zidentyfikowano mocne i słabe strony uczniów.

Z języka polskiego uczniowie poradzili sobie z zadaniami, które sprawdzały umiejętność czytania utworów literackich oraz odbioru tekstów kultury, natomiast trudności mieli z zadaniem, które dotyczyło zagadnień z zakresu kształcenia językowego. Zwrócono uwagę m.in. na potrzebę tworzenia tekstów o charakterze

informacyjnym, umiejętności zajmowania stanowiska i poprawnego argumentowania, położenia nacisku na znajomość lektor obowiązkowych, ich bohaterów i epok.

Z matematyki uczniowie poradzili sobie z zadaniem sprawdzającym umiejętność obliczania pierwiastków, a trudności mieli z zadaniem, którego rozwiązanie wymagało poprawnej analizy i interpretacji danych przedstawionych w treści zadania i na rysunku, które dotyczyło własności figur geometrycznych na płaszczyźnie oraz umiejętności przekształcenia wzoru na pole trójkąta. We wnioskach zwrócono uwagę m.in. na konieczność powiększenia bazy materiałów ćwiczeniowych dla uczniów klas VIII, wyrabiania wśród uczniów nawyku sprawdzania poprawności przeniesionych rozwiązań na kartę odpowiedzi oraz stosowania metod aktywizujących podczas zajęć.

Z języka angielskiego uczniowie najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi rozumienie tekstów pisanych oraz znajomość funkcji językowych, a problemy stwarzały zadania sprawdzające znajomość środków językowych. Wnioski dotyczyły m. in. potrzeby ćwiczenia udoskonalenia prawidłowego komponowania własnej wypowiedzi, uzasadnienia oraz pracowania nad poprawnością jej formy, motywowania uczniów do podejmowania trudu przy bardziej skomplikowanych zadaniach oraz utrwalania schematów pisemnych.

(akta kontroli str. 25-107)

Dyrektor wyjaśniła, że:

- w przypadku języka polskiego, przygotowania do egzaminu ósmoklasisty rozpoczynają się we wrześniu w IV klasach, kiedy to uczniowie przystępują do testu diagnostycznego, który sprawdza zakres ich wiedzy i umiejętności po zakończeniu nauki w klasie III. Na podstawie uzyskanych wyników uczniom zdolnym oferowano zajęcia rozwijające kreatywność, a słabszym zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze. Szkoła podejmuje działania w celu popularyzacji i zachęcania uczniów do nauki języka polskiego. Co roku uczniowie uczestniczą w projekcie „Kulinarne smaki i smaczki”, podczas którego prezentują krótkie występy teatralne oraz przygotowują potrawy z wybranych przez siebie powieści. W klasach VIII organizowany jest międzyszkolny konkurs „Wędrowanie po humanie”, który popularyzuje poprzez zabawę znajomość wiedzy o literaturze. Szkoła bierze również udział w ogólnopolskim projekcie „Jak nie czytam jak czytam”³⁹. Szkoła organizuje także od klasy IV wyjazdy uczniom do teatru, szczególnie na sztuki wystawiane na podstawie obowiązkowych lektur szkolnych. Nauczyciele w swojej pracy stosowali różnorodne metody i formy pracy m.in. lekcje muzealne.

- w przypadku matematyki, przygotowania uczniów do egzaminu ósmoklasisty rozpoczynają się od poziomu klasy IV. Klasy IV-VI uczestniczą w ogólnopolskim projekcie edukacyjnym „Lepsza Szkoła”⁴⁰, w ramach którego Szkoła otrzymuje wygodne i praktyczne narzędzie do systematycznego sprawdzania wiedzy i umiejętności z matematyki umożliwiające monitorowanie i analizę indywidualnych osiągnięć ucznia. Udział w projekcie zapewnia korzystanie ze standaryzowanych testów do diagnozy wstępnej na początku roku szkolnego oraz w połowie i na koniec. System projektu umożliwił m.in. dostęp po każdym teście (raporty cykliczne) do wyników każdego ucznia oraz całej klasy na tle rezultatów szkolnych i ogólnopolskich, wskazania, które z typów zadań sprawiły uczniom największą trudność, dostarcza miarodajnych danych do analizy metod dotychczasowej pracy oraz poprzez progresywne raporty określa dynamikę postępów poszczególnych uczniów jak i całej klasy. Uzyskane analizy wykorzystywane były m.in. do zidentyfikowania uczniów wymagających objęciem pomocą poprzez zajęcia

³⁹ Pomysłodawcą i głównym organizatorem jest redakcja miesięcznika „Biblioteka w Szkole”.

⁴⁰ Projekt skierowany do szkół przez jedno z wydawnictw edukacyjnych.

dydaktyczno-wyrównawcze. Propozycja zajęć została zawsze przedstawiona rodzicom, którzy w większości (w ok. 73%) wyrazili akceptację na uczestniczenie w tego rodzaju wsparciu. Z kolei uczniom zdolnym proponowano zajęcia rozwijające aktywność i kreatywność w formie kółka matematycznego, które jednocześnie było miejscem na przygotowanie uczniów, na etapie klasy VII i VIII do udziału w wojewódzkim konkursie matematycznym. Szkoła podejmuje starania w celu popularyzacji i zachęcenia dzieci do nauki matematyki m.in. organizując Dzień Tabliczki Mnożenia, Dzień Matematyki oraz udział w projekcie „Matematyka kreatywnie”⁴¹.

- w przypadku języka angielskiego uczniowie klas IV przystępują do testu diagnostycznego, określającego poziom wiedzy po zakończeniu klasy III, na podstawie którego dokonywany był podział na grupy. W zależności od stopnia zaawansowania znajomości języka Szkoła oferowała uczniom zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz zajęcia z uczniem zdolnym. Ponadto SSP uczestniczy w projekcie edukacyjnym „Irlandia w szkole”⁴², dzięki któremu uczniowie mają możliwość kontaktu z native speakerem. Szkoła dołączyła również do programu InstaLing⁴³, który umożliwia szybką naukę słówek, a nauczycielom wgląd w szczegółowe raporty o systematyczności pracy oraz dostęp do oceny wyników uczniów. Uczniowie uczestniczyli również w wojewódzkim konkursie języka angielskiego oraz konkursach ogólnopolskich. Dodatkowo w Szkole organizowane były konkursy tematyczne dotyczące świąt kulturowych oraz szkolne projekty poszerzające wiedzę przedmiotową.

W przypadku wszystkich trzech przedmiotów uczniowie przystępują do trzech próbnych egzaminów. Dyrektor po próbnym egzaminie w klasie VIII organizował w kwietniu spotkania z ósmoklasistami, podczas których zapoznawał ich z procedurami egzaminu oraz motywował i zachęcał do pracy. Na stronie internetowej Szkoły nauczyciele zamieszczali testy i zadania pozwalające uczniom systematycznie pracować i przygotowywać się do egzaminu, w przypadku trudności nauczyciele oferowali uczniom konsultacje. Dzieci były uczone technik i strategii rozwiązywania zadań zamkniętych. Większość nauczycieli przedmiotów egzaminacyjnych pełni również funkcję egzaminatora okręgowej komisji egzaminacyjnej, co ma wpływ na doskonalenie technik i metod pracy z uczniami.

W ocenie Dyrektor, „nic tak nie motywuje do dalszej nauki jak obserwowane postępy, dlatego sugerujemy ósmoklasistom, żeby regularnie je kontrolowali, wykonując zadania z kolejnych arkuszy egzaminacyjnych. Dzięki temu będą mogli sami ocenić swoje przygotowanie i poczuć satysfakcję. Zrozumieją także, że mają realny wpływ na wynik egzaminu”.

(akta kontroli str. 783-789)

Uczniowie przed egzaminem ósmoklasisty przystępowali trzykrotnie do egzaminu próbnego, z czego pierwszego w klasie VII i dwóch kolejnych w klasie VIII. Szkoła sporządzała harmonogramy przygotowania dla ósmych klas do egzaminu. I tak w przypadku roku szkolnego 2021/2022 zorganizowano spotkanie z rodzicami, w trakcie którego wychowawcy omówili podstawowe procedury dotyczące egzaminu oraz zebrano deklaracje wyboru języka obcego na egzaminie, podczas następnego spotkania poinformowano o terminach przeprowadzenia egzaminów próbnych, na kolejnym zaprezentowano wyniki próbnego egzaminu, przedstawiono ich omówienie i analizę oraz rekomendacje do dalszej pracy. Z kolei na ostatnim spotkaniu m.in. przedstawiono ponownie procedury egzaminacyjne, omówiono i przeanalizowano

⁴¹ Patronat honorowy nad ogólnopolskim projektem edukacyjnym objął Minister Edukacji i Nauki. Projekt opiera się na działaniach rozwijających kreatywność, kształtujących kompetencje matematyczne i pomagających odkryć matematykę z zupełnie innej strony.

⁴² Projektem autorskim Fundacji Kultury Irlandzkiej, realizowanym nieprzerwanie na terenie całej Polski od 2013 r.

⁴³ Prowadzonym przez podmiot – spółkę z siedzibą w Warszawie.

wyniki z ostatniego próbnego egzaminu. Przez cały okres nauki w VIII klasie uczniowie i rodzice mieli możliwość odbywania indywidualnych spotkań i konsultacji z nauczycielami m.in. w celu omówienia trudności w trakcie rozwiązywania dodatkowych zadań umieszczonych na stronie internetowej SSP. Egzaminami próbne w ósmej klasie zostały przeprowadzone w dniach 11-13 stycznia 2022 r. oraz 29-31 marca 2022 r., a w kwietniu Dyrektor spotkała się indywidualnie ze wszystkimi ósmymi klasami w celu m.in. zapoznania uczniów z procedurami egzaminacyjnymi.

(akta kontroli str. 655-660)

Pierwszy z egzaminów próbnych nie został, zgodnie z przyjętą w SSP praktyką, przeprowadzony na etapie VII klasy wiosną 2021 r. Jak wyjaśniła Dyrektor, *z uwagi na przejście niemal przez cały rok szkolny 2020/2021 w tryb nauki zdalnej.*

Szkoła przeprowadziła i udokumentowała analizy wyników obu egzaminów próbnych przeprowadzonych na etapie VIII klasy. I tak uczniowie, którzy w roku szkolnym 2021/2022 zdawali egzamin ósmoklasisty uzyskali z dwóch kolejnych próbnych egzaminów średnie wyniki z języka polskiego 44%, 50%, z matematyki 39%, 38%, z języka angielskiego 47%, 49%. Analiza wyników została przeprowadzona na poziomie ucznia, klasy oraz szkoły. Po każdym z egzaminów próbnych zostały sformułowane wnioski do dalszej pracy. Przy każdej analizie część wniosków z poprzednich egzaminów była podtrzymywana, z części rezygnowano i formułowano nowe, i tak z języka polskiego zwrócono uwagę m.in. na: potrzebę doskonalenia umiejętności wnikliwego nawiązywania do treści lektur obowiązkowych w zadaniach otwartych i przywołania konkretnych wydarzeń, przeprowadzanie wnioskowania jako elementu wyводу argumentacyjnego, utrwalanie zasad kompozycji krótszej i dłuższej wypowiedzi pisemnej, pracę z tekstem, wyszukiwanie i interpretowanie informacji, utrwalanie wiedzy z gramatyki (szczególnie słowotwórstwa). W przypadku matematyki wnioski dotyczyły m.in.: konieczności rozwiązywania większej liczby zadań tekstowych z zastosowaniem równań, wzorów na pola figur płaskich, ćwiczenia zastosowania twierdzenia Pitagorasa i procentów, utrwalania rodzajów i własności trójkątów, rozwiązywania większej liczby zadań z zastosowaniem procentów oraz ćwiczenia obliczania objętości i pola powierzchni graniastosłupów prostych. Na języku angielskim rekomendowano m.in. zwiększenie nacisku na rozwiązywanie zadań otwartych, ograniczenie „czasu mówienia nauczyciela” na korzyść ucznia, zwracanie uwagi na poprawność językową i poprawne użycie i zapis struktur językowych oraz wzmocnienie nacisku na przyswajanie przez uczniów nie tylko pojedynczych słów, ale całych zwrotów i wyrażen typowych dla tego języka.

(akta kontroli str. 108-232, 797)

Dyrektor wyjaśniła, że *pierwsza próba egzaminu w VIII klasie, która odbywa się zazwyczaj na przełomie stycznia i lutego ma na celu sprawdzenie m.in. w jakim stopniu uczniowie opanowali podstawę programową, oraz które umiejętności sprawiają im największą trudność. W okresie przed kolejnym terminem próbnego egzaminu nauczyciele kładli największy nacisk na zagadnienia, które sprawiły uczniom największe trudności. W ramach korelacji między przedmiotowych nauczyciele fizyki i chemii starają się ćwiczyć zagadnienia, które mogą wystąpić na egzaminie m.in. zamiana jednostek, zadania z prędkością, drogą i czasem oraz stężenia procentowe. Druga próba, która zazwyczaj odbywa się pod koniec marca jest odpowiedzią czy przejęte działania przyniosły rezultaty.*

W ocenie Dyrektor, *istotną kwestią mającą duży wpływ na osiągnięte wyniki egzaminacyjne stanowi potencjał osobisty uczniów, który ogranicza ich możliwości bez względu na zastosowane metody pracy oraz frekwencje na zajęciach, szczególnie dotyczy to matematyki. Pokazują to m.in. wyniki z tego przedmiotu uczniów z różnych klas na egzaminie w 2023 r., w których uczył ten sam nauczyciel:*

klasa VIIIa – 70%, klasa VIIIb – 34%. Ta sama klasa VIIIb z języka polskiego osiągnęła wynik 72%. W związku z tym, że matematyka wymaga systematyczności i czasu Dyrektor co roku skutecznie wnioskuję do organu prowadzącego o dodatkowego godziny z tego przedmiotu w klasach VII i VIII. Jest to 0,5 h w skali roku realizowane w I semestrze w tych klasach.

(akta kontroli str. 784)

1.4. Wielkopolski Kurator Oświaty w okresie 2020-2023 nie zwracał się do Szkoły o informacje dotyczące uzasadnienia osiąganych wyników egzaminu ósmoklasisty. Organ sprawujący nadzór pedagogiczny również w tym okresie nie zwracał się do Dyrektora o opracowanie programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia lub wychowania.

(akta kontroli str. 663, 791)

Kurator 14 czerwca 2023 r. przeprowadził jedną kontrolę planową dotyczącą zgodności z przepisami prawa przyjmowania do szkół i wspomagania nauki osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi podlegającymi obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości jak i Dyrektor nie otrzymał zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 663)

1.5. Sposób realizacji przez Szkołę działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w kontekście sprawowanego nadzoru pedagogicznego, został należycie określony w Statucie Szkoły⁴⁴. W dokumencie tym uwzględniono elementy wymagane art. 98 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁴⁵, w szczególności:

- cele i zadania szkoły, z uwzględnieniem zakresu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- organy szkoły oraz ich szczegółowe kompetencje, a także szczegółowe warunki współdziałania organów szkoły oraz sposób rozwiązywania sporów między nimi. Wyjątek stanowiło nieokreślenie w Statucie szczegółowych kompetencji Dyrektora, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*,
- organizację zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, jeśli szkoła takie zajęcia prowadziła,
- zakres zadań nauczycieli, w tym nauczyciela wychowawcy a także sposób i formy wykonywania tych zadań dostosowane do wieku i potrzeb uczniów oraz warunków środowiskowych szkoły,
- formy opieki i pomocy uczniom, którym z przyczyn rozwojowych, rodzinnych lub losowych jest potrzebna pomoc i wsparcie,
- organizację współdziałania z PPP oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży,
- organizację i formy współdziałania szkoły z rodzicami w zakresie nauczania, wychowania, opieki i profilaktyki,
- organizację współdziałania ze stowarzyszeniami lub innymi organizacjami w zakresie działalności innowacyjnej.

(akta kontroli str. 233-297)

⁴⁴ Uchwała Rady Pedagogicznej nr 2/22/23 z 31 sierpnia 2022 r.

⁴⁵ Dz. U. z 2023 r., poz. 900.ze zm. Dalej: ustawa Prawo oświatowe.

1.6. W Szkole nie wprowadzono dodatkowych zasad sprawowania nadzoru pedagogicznego, jak wyjaśniła Dyrektor, *zasady wynikające z aktualnych przepisów prawa uznano za wystarczające do realizacji nadzoru pedagogicznego.*

(akta kontroli str. 24)

1.7. Dyrektor opracowała na rok szkolny 2021/2022 i 2022/2023 plan nadzoru pedagogicznego, który przedstawiła na zebraniu rady pedagogicznej, w terminie określonym w § 23 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, tj. do dnia 15 września roku szkolnego, którego dotyczy plan. Plany zostały przedstawione radzie pedagogicznej 15 września 2021 r. oraz 14 września 2022 r.

(akta kontroli str. 836, 843-845, 875-878)

1.8. Dyrektor prawidłowo sporządziła plany nadzoru pedagogicznego, o których mowa w § 23 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, na rok szkolny 2021/22 i 2022/2023.

Plan nadzoru pedagogicznego opracowano z uwzględnieniem wniosków z nadzoru pedagogicznego sprawowanego w Szkole w poprzednim roku szkolnym oraz podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa, o których mowa w art. 60 ust. 3 pkt 1 ustawy Prawo oświatowe.

(akta kontroli str. 339-403)

W planie na 2021/2022 oraz 2022/2023 uwzględniono po 15 kontroli związanych ze sprawowanym nadzorem pedagogicznym, a zrealizowano odpowiednio 141 i 144.

Jak wyjaśniła Dyrektor, *opracowując plan nadzoru pedagogicznego w obszarze kontroli założono wyłącznie tematy, które zawierały w trakcie realizacji zdecydowanie więcej działań, np. w zakresie przestrzegania przepisów prawa oświatowego i statutowego przez nauczycieli zaplanowano sześć tematów takich jak m.in. prawidłowość prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania, w tym terminowości i systematyczności wpisów i prowadzenia dokumentacji wychowawcy klasy. Działania w tym zakresie prowadzone były systematycznie, co miesiąc dokonując kontroli tej dokumentacji.*

W zakresie przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły (z tego przez nauczycieli przedmiotów obowiązkowych lub wychowawców klas VI-VIII) zaplanowano odpowiednio sześć i pięć kontroli a zrealizowano 19 cyklicznie w każdym z sześciu tematów⁴⁶ oraz 23 cyklicznie w każdym z pięciu tematów⁴⁷.

W zakresie przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole (w tym dotyczących przedmiotów obowiązkowych lub zajęć wychowawczych) zaplanowano po pięć kontroli⁴⁸, a przeprowadzono 17 i 23. W zakresie efektów działalności

⁴⁶ 1) Realizacja kształcenia specjalnego uczniów niepełnosprawnych, w tym w okresie kształcenia na odległość.

2) Realizacja ustalonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, w tym w okresie kształcenia na odległość.

3) Realizacja zadań wspierających uczniów niebędących obywatelami polskimi, w tym w okresie kształcenia na odległość.

4) Przestrzeganie przepisów dotyczących ograniczeń, nakazów, zakazów GIS, MEN, MZ oraz szkolnych procedur w związku z wystąpieniem pandemii.

5) Zapewnienie bezpieczeństwa uczniom w szkole podczas zajęć realizowanych stacjonarnie.

6) Realizacja programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły.

⁴⁷ 1) Współpraca z zespołem ds. wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia (WOPFU) oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET).

2) Organizacja kształcenia specjalnego dzieci niepełnosprawnych, w tym uczniów niebędących obywatelami polskimi.

3) Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów z opiniami poradni, w tym dla uczniów niebędących obywatelami polskimi.

4) Realizacja prawa rodziców do udziału w spotkaniach zespołu ds. WOPFU i programu IPET, opracowywaniu tych dokumentów oraz otrzymaniu kopii WOPFU i programu IPET.

5) Sposób przekazywania uczniom materiałów niezbędnych do realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w świetle regulacji statutowych.

⁴⁸ 21/22:

1) Stopień realizacji podstawy programowej (m.in. treści programowe do uzupełnienia oraz sposób ich uzupełnienia uwzględniających możliwości edukacyjne uczniów).

2) Warunki sprzyjające procesowi nauki.

dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej (w tym dotyczących przedmiotów obowiązkowych) w planie ujęto cztery⁴⁹ i pięć⁵⁰ kontroli a zrealizowano odpowiednio 10 i sześć.

W planach ujęto odpowiednio 13 i 14 działań (zrealizowano 19 i 23) związanych ze wspomaganiami nauczycieli w realizacji ich zadań, w tym jedno (pięć) i pięć (dziewięć) dotyczących diagnozy pracy szkoły, dwa (cztery) i trzy (cztery) dotyczące planowania działań rozwojowych związanych z motywowaniem nauczycieli do doskonalenia zawodowego oraz 10 (10) i cztery (10) do prowadzenia działań rozwojowych związanych z organizowaniem szkoleń i porad.

Różnice pomiędzy liczbą zaplanowanych a przeprowadzonych kontroli Dyrektor wyjaśniła tym, że *w punkcie dotyczącym diagnozy pracy szkoły w planie, w roku szkolnym 2021/2022 ujęto tylko jedną diagnozę potraktowaną jako działanie całościowe, natomiast w wykonaniu podano szczegółowo zrealizowane diagnozy edukacyjne. W roku 2022/2023 w wyniku konsultacji z nauczycielami wprowadzono dodatkowo diagnozy w klasach pierwszych i oddziałach przedszkolnych. W roku szkolnym 2022/2023 zaplanowano cztery szkolenia a zrealizowano dziesięć dlatego, że szkolenia zostały zrealizowane w formie warsztatów dedykowanych konkretnej grupie nauczycieli. Ponadto została podpisana umowa z Fundacją Forum Inicjatyw Społecznych o realizację projektu wsparcia dla dzieci uchodźców z Ukrainy w Polsce, w związku z powyższym zostały przeprowadzone dwa szkolenia dla nauczycieli.*

W roku szkolnym 2021/2022 zaplanowano 11, a zrealizowano 12 obserwacji, a w kolejnym zaplanowano 12 a zrealizowano 25.

We wszystkich planowanych kontrolach i obserwacjach przyjęto termin ich przeprowadzenia.

(akta kontroli str. 16-17)

Przy żadnym z obszarów zaplanowanych do kontroli, obserwacji i wspomagania nie wskazano kryteriów ani mierników umożliwiających ocenę poszczególnych form nadzoru pedagogicznego. Dyrektor wyjaśniła, że *oceniając poszczególne formy sprawowanego nadzoru pedagogicznego zostały opracowane arkusze kontroli i obserwacji dedykowane konkretnemu tematowi kontroli. Arkusze obserwacji dostępne dla każdego nauczyciela znajdują się w szkolnej domenie, w folderze Nauczyciele. Każdy nauczyciel ma możliwość zapoznania się z arkuszem, na podstawie którego zostały przeprowadzane obserwacje. Plan obserwacji zawierający kryteria i dane osobowe nauczyciela przedstawione były na*

3) Wsparcie dla uczniów z obniżoną kondycją psychiczną po okresie izolacji społecznej.

4) Analiza potrzeb nauczycieli i specjalistów w zakresie metod i technik kształcenia na odległość.

5) Analiza potrzeb szkoły w zakresie infrastruktury IT i oprogramowania.

22/23:

1) Realizacja podstawy programowej.

2) Dostosowanie metod i form pracy do potrzeb ucznia i klasy.

3) Kształtowanie kompetencji kluczowych u ucznia.

4) Realizacja zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w tym stosowane technologie informacyjno-komunikacyjne.

5) Realizacja indywidualnego nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w indywidualnym kontakcie z nauczycielem.

⁴⁹ 1) Analiza wpływu wdrożonych wniosków z analizy ubiegłorocznych wyników egzaminu na wzrost efektów kształcenia.

2) Analiza podjętych działań wychowawczych mających na celu wyeliminowanie przypadków nieprzestrzegania szkolnych zasad sanitarnych.

3) Analiza efektywności udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w świetle wyników nauczania oraz wyników egzaminu OKE.

4) Analiza współpracy z rodzicami.

⁵⁰ 1) Efektywność zajęć rewalidacyjnych oraz zajęć specjalistycznych realizowanych z uczniami posiadającymi orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

2) Efektywność udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w świetle wniosków dotyczących dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania ucznia w szkole.

3) Realizacja innych zadań wspierających uczniów niebędących obywatelami polskimi.

4) Efekty kształcenia umiejętności opisanych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego.

5) Skuteczność zespołowego rozwiązywania problemów w szkole.

wrześniowych radach pedagogicznych. Nadzór pedagogiczny w zakresie wspomagania realizowany jest w oparciu o indywidualne sprawozdania, opracowane przez nauczycieli dwa razy w roku, z zakresu działań podjętych na rzecz uczniów, Szkoły oraz własnego rozwoju zawodowego. Ponadto uwzględnia się potrzeby wynikające z realizacji awansu zawodowego przez nauczycieli oraz zadania zawarte w Wewnętrzny Szkolnym Doskonaleniu Nauczycieli (WDN).

(akta kontroli str. 17)

1.9. Z rejestru skarg i wniosków prowadzonego przez Szkołę w latach szkolnych 2020/2021–2021/2022 wynikało że w ww. okresie wpłynęło⁵¹ sześć wniosków od rodziców dotyczących: zapewnienia przez Szkołę opieki nad dzieckiem w ramach prowadzonych zajęć zdalnych, wydania opinii o uczniu, czasowej modyfikacji indywidualnego grafiku zajęć dziecka, dofinansowania wyżywienia dziecka, możliwości przystąpienia dziecka (klasa IV) do egzaminu poprawkowego z języka angielskiego, wydania opinii dla ucznia klasy III oraz zorganizowania pomocy w funkcjonowaniu ucznia w Szkole.

Ponadto 19 sierpnia 2022 r. wpłynęła pisemna skarga rodzica dziecka klasy III wobec metod dydaktycznych stosowanych przez nauczyciela, z jednoczesnym żądaniem jego ukarania. Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego Dyrektor nie stwierdziła istotnych uchybień i nieprawidłowości w działaniu nauczyciela o czym poinformowano pisemnie rodzica. Wobec dalszych wniosków rodzica o ukaranie nauczyciela, Szkoła skierowała sprawę 27 października 2022 r. do Rzecznika Dyscyplinarnego dla Nauczycieli przy Wojewodzie Wielkopolskim. Rzecznik 7 listopada 2022 r. poinformował Szkołę o odstąpieniu od wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

(akta kontroli str. 668)

W procesie planowania nadzoru pedagogicznego nie były uwzględniane wnioski dotyczące działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej pochodzące ze źródeł zewnętrznych. Jak wyjaśniła Dyrektor, *nie zaistniała taka potrzeba.*

(akta kontroli str. 795)

1.10. W roku szkolnym 2021/2022 nie modyfikowano planu nadzoru pedagogicznego, mimo że Minister Edukacji i Nauki dokonał w tym okresie zmian podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 339-368, 404-488)

W sprawozdaniu z nadzoru pedagogicznego za rok 2022/2023 podano, że *„dyrektor wprowadził zmiany w planie (...) poprzez dodanie dodatkowych obszarów i zadań podlegających analizie, zarówno w zakresie kontroli jak i wspomagania”.* Kontrole dotyczyły prawidłowości dokumentowania wykonywanych zadań przez pedagoga specjalnego, pedagoga, psychologa, logopedę. Dyrektor wyjaśniła, że *w roku szkolnym 2022/2023 po raz pierwszy został wprowadzony dodatkowy specjalista z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, którym był pedagog specjalny, w związku z tym, w przedstawionym sprawozdaniu zostało niefortunnie użyte sformułowanie „Po wprowadzeniu zmian do planu nadzoru”. W zamyśle dotyczyło to oceny efektywności działań pedagoga specjalnego na pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole. Działania stanowiły poszerzenie kontroli w zakresie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów z opiniami poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym dla uczniów niebędących obywatelami polskimi.*

(akta kontroli str. 489-562, 795-797)

⁵¹ Z czego w roku szkolnym 2020/2021 dwa, a w kolejnym cztery.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Statucie nie zostały szczegółowo określone kompetencje Dyrektora. W § 18 ust. 3 Statutu podano, że „szczegółowe kompetencje Dyrektora określa ustawa oraz przepisy powszechnie obowiązujące dotyczące kompetencji” m.in. Dyrektora jako organu nadzoru pedagogicznego. Zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo oświatowe Statut powinien zawierać w szczególności organy Szkoły oraz ich szczegółowe kompetencje.

Dyrektor wyjaśniła, że objęła funkcję 1 września 2018 r. i Statut był już opracowany przez poprzednika. Dokonując zmian Statutu, w wyniku przeoczenia, nie dodano szczegółowych kompetencji dyrektora. Dyrektor zadeklarowała, że jako Przewodnicząca Rady Pedagogicznej na najbliższym zebraniu tego organu przedstawi stosowny aneks do Statutu obejmujący wprowadzenie szczegółowych kompetencji Dyrektora.

(akta kontroli str. 233-278, 797)

2. Dyrektor nie uwzględniła w Planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022 dodanych przez Ministra Edukacji i Nauki kierunków realizacji polityki oświatowej państwa, wskutek czego plan ten nie spełniał wymogów wynikających z § 23 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Minister Edukacji i Nauki 28 marca 2022 r., tj. w trakcie roku szkolnego 2021/2022, dodał dwa nowe kierunki do podstawowych kierunków polityki oświatowej państwa: „Rozwijanie umiejętności podstawowych i przekrojowych uczniów, w szczególności z wykorzystaniem pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach programu Laboratoria przyszłości” oraz „Doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego”.

Dyrektor wyjaśniła, że zgodnie z § 23 ust. 4 rozporządzenia o nadzorze pedagogicznym wszyscy nauczyciele zostali niezwłocznie poinformowani, o tych zmianach jednak nie wprowadzono ich w formie zmiany planu na rok 2021/2022.

W przypadku programu „Laboratoria przyszłości” nauczyciele byli zaangażowani w przygotowanie od kwietnia 2022 r. zamówienia na sprzęt w ramach tego projektu, który ostatecznie trafił do SSP w lipcu 2022 r. Przez cały rok szkolny 2022/2023 doskonalili swoje umiejętności jak i uczniów z wykorzystaniem nowo pozyskanego sprzętu, co było systematycznie dokumentowane również na stronie szkoły.

Odnośnie doskonalenia kompetencji nauczycieli, do Szkoły w drugim semestrze 2021/2022, przyjęto dużą grupę dzieci z Ukrainy. W związku z tym SSP podjęła różne działania związane z doskonaleniem kompetencji nauczycieli, szczególnie w związku z utworzeniem oddziału przygotowawczego na poziomie klas I-III. Ponadto zatrudniono również nauczycielkę z Ukrainy jako pomoc nauczyciela w tym oddziale. Duża grupa nauczycieli realizowała naukę języka polskiego jako języka obcego, w związku z tym zorganizowano szkolenie w tym zakresie. W czerwcu 2022 r. w Szkole odbyła się narada dyrektorów szkół powiatu wrzesińskiego zorganizowana przez wizytatora Wielkopolskiego Kuratora Oświaty, na której SSP przedstawiła swoje doświadczenia z organizacją nauki dla uczniów z Ukrainy.

Oba kierunki zostały formalnie zapisane w planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023.

(akta kontroli str. 339-368, 404-488, 795-796)

NIK, nie kwestionując faktu poinformowania nauczycieli o zmianach w kierunkach realizacji polityki oświatowej państwa wskazuje, że zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego plan takiego nadzoru powinien

zostać odpowiednio zmieniony przed poinformowaniem rady pedagogicznej o potrzebie ich prowadzenia.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor prawidłowo zorganizowała nadzór pedagogiczny w Szkole. Kadra pedagogiczna prowadząca zajęcia z przedmiotów egzaminacyjnych oraz kadra specjalistyczna w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej posiadała odpowiednie przygotowanie i kwalifikacje a jej liczba była wystarczająca do realizacji zadań SSP. W Szkole podejmowano odpowiednie działania w celu rozpoznania możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych uczniów oraz zapewniono im adekwatną pomoc i wsparcie, w tym w formie zajęć pozalekcyjnych. Szkoła przeprowadzała wnikliwe i udokumentowane analizy wyników egzaminów ósmoklasisty, w tym egzaminów próbnych, w rezultacie których planowała i prowadziła działania mające na celu poprawę jakości nauczania i uzyskiwanych efektów kształcenia. Stwierdzono nieprawidłowości dotyczące nieujęcia w Statucie szczegółowych kompetencji Dyrektora oraz niedokonania uaktualnienia planu nadzoru o dwa kierunki podstawowej polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2021/2022. Wymienione nieprawidłowości nie wpływały na prawidłowość organizacji sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego.

Opis stanu faktycznego

2.1. Sprawozdania ze sprawowanego przez Dyrektora nadzoru pedagogicznego w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 nie odnosiły się wprost do realizacji zadań kontrolnych w zakresie ich liczby, tematów oraz terminów, jednak oba plany zostały zrealizowane.

Dyrektor wyjaśniła, że obowiązujące przepisy prawa nie zawierają zapisu dotyczącego określonej formy sprawozdania z nadzoru pedagogicznego. W latach 2021/2022 i 2022/2023 wszystkie zaplanowane kontrole zostały zrealizowane. Wyniki tych kontroli zostały przedstawione nauczycielom w czerwcu na posiedzeniach Rady Pedagogicznej dotyczących podsumowania pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej SSP. Po przeprowadzonej każdej kontroli nauczyciele, których obejmowała bezpośrednio dana kontrola, zostali zapoznani z jej wynikami. Sprawozdania z nadzoru pedagogicznego są przedstawiane dwa razy w roku, na zakończenie pierwszego półrocza (przełom stycznia/lutego) i na koniec roku szkolnego (czerwiec).

(akta kontroli str. 339-562, 836)

Przeprowadzono kontrole we wszystkich zaplanowanych obszarach a w sprawozdaniach ujęto ich wyniki.

W zakresie przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej Szkoły zrealizowano w roku szkolnym 2021/2022 po 19 kontroli w każdym z sześciu planowanych tematów, w tym realizacji kształcenia specjalnego uczniów ze specjalnymi potrzebami oraz realizacji ustalonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów. W zakresie przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole zrealizowano 17 kontroli m.in. w zakresie treści programowych, sposobu ich uzupełnienia oraz dostosowania wymagań związanych z realizacją podstawy programowej oraz pomocy uczniom w rozwiązywaniu problemów podczas lekcji. W zakresie efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej przeprowadzono 10 kontroli dotyczących m.in. analizy wdrożonych wniosków z ubiegłorocznych wyników egzaminu ósmoklasisty oraz efektywności udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w świetle wyników nauczania oraz wyników egzaminu OKE.

W przypadku sprawozdania za rok szkolny 2022/2023, rozszerzono jego część dotyczącą wyników przeprowadzonych kontroli. I tak w zakresie przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa przeprowadzono:

- 36 kontroli w zakresie prawidłowości i systematyczności wypełniania dziennika lekcyjnego, kontrolą objęto wszystkich nauczycieli, ujawniono pojedyncze braki we wpisach ze spotkań z rodzicami,
- dwie kontrole przestrzegania wewnętrznych zasad oceniania, nie stwierdzono nieprawidłowości,
- 84 kontroli prawidłowości dokumentowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej na podstawie opinii i orzeczeń wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Nauczyciele dwa razy do roku dokumentowali ocenę postępów udzielonej pomocy. W toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości,
- 22 kontrole prawidłowości dokumentowania pracy zespołów dokonujących wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia (WOPFU-22) oraz opracowujących indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (IPET-2). Kontrole potwierdziły prawidłowość prowadzonej dokumentacji,
- 10 kontroli prawidłowości prowadzenia dzienników specjalistów szkoły: pedagoga, psychologa i logopedy. Zwrócono uwagę na prawidłowość wykonywanych zadań oraz stwierdzono pojedyncze braki w formułowaniu wniosków oraz zaleceń,
- 10 kontroli prawidłowości prowadzenia dziennika pedagoga specjalnego, w szczególności wsparcia udzielonego nauczycielom i specjalistom w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W zakresie przebiegu procesów kształcenia i wychowania w szkole przeprowadzono:

- 15 kontroli realizacji zadań w zakresie organizacji i kształcenia uczniów niepełnosprawnych, w szczególności zwrócono uwagę na zgodność realizowanych zajęć z programem IPET. Kontrola ujawniła pojedyncze braki ich realizacji spowodowane nieobecnościami uczniów.
- dwie kontrole realizacji pomocy na podstawie opinii wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- dwie kontrole oceny efektywności udzielonej pomocy psychologiczno-pedagogicznej w zakresie formułowania wniosków dotyczących dalszych działań poprawiających funkcjonowanie ucznia. Nie stwierdzono nieprawidłowości.
- dwie kontrole wsparcia nauczycieli przez pedagoga szkolnego, w wyniku których ustalono, że nauczyciele wychowawcy wraz z pedagogiem specjalnym analizowali na bieżąco trudności wychowawcze, edukacyjne, a współpracując z rodzicami stosowali odpowiednie środki zaradcze,
- dwie kontrole efektywności działań podejmowanych na rzecz integrowania zespołów klasowych, potwierdzono prawidłowość podejmowanych przez nauczycieli działań.

W ramach czynności dot. wspomaganie działań rozwojowych związanych z organizacją szkoleń i porad podano, że w 2022 r. przeprowadzono osiem szkoleń nauczycieli, zwołano 12 rad pedagogicznych, a w 2023 r. odpowiednio dziewięć i 13. W ramach planowania działań rozwojowych związanych z motywowaniem nauczycieli do doskonalenia zawodowego przeprowadzono po cztery kontrole. W ramach wspomaganie nauczycieli m.in. przyjęto plan doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz wyodrębniono środki na realizację szkoleń i kontynuację studiów podyplomowych.

W ramach diagnozy pracy Szkoły przeprowadzono w roku szkolnym 2021/2022 pięć, a w kolejnym roku, sześć kontroli. W ramach kontroli m.in. dokonano analizy

próbnych egzaminów oraz jakości udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W roku szkolnym 2021/2022 przeprowadzono 12 obserwacji, a w kolejnym 25. Na ich podstawie ustalono m.in., że nauczyciele dostosowywali metody pracy do potrzeb ucznia i oddziały, warunki i sposób realizacji podstawy programowej zostały spełnione a nauczyciele stosowali metody aktywizujące uczniów.

(akta kontroli str. 16-17, 339-562)

Dyrektor wyjaśniła, że w związku z tym, że rozporządzenie w sprawie nadzoru pedagogicznego zmieniające formy nadzoru obowiązuje od 2021 r. Szkoła jest cały czas w trakcie procesu dostosowywania i udoskonalenia sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 17)

2.2. W latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 w Szkole nie przeprowadzono działań doraźnych. Dyrektor wyjaśniła, że z uwagi na specyfikę kontroli trudno byłoby wyszczególnić wśród nich te o charakterze doraźnym. Nie pojawiła się w tych dwóch latach sytuacja wyjątkowa, która wymagałaby uruchomienia dodatkowej procedury kontroli.

(akta kontroli str. 17)

2.3. Badanie szczegółowe zrealizowanych przez Dyrektora w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023 pięciu kontroli wykazało, że wszystkie były właściwie udokumentowane oraz przeprowadzone, m.in. przy pomocy arkuszy kontroli i arkuszy obserwacji, sprawozdań nauczycieli, analizy zapisów dzienników zajęć edukacyjnych, kontroli dokumentacji psychologiczno-pedagogicznej oraz analizy wytworów pracy ucznia (sprawdzianów).

W ramach oceny prawidłowości realizacji procesów edukacyjnych szkoły – efektywności realizacji podstawy programowej, kształcenia ogólnego, realizacji programów nauczania z przedmiotów matematyczno-informatycznych kontroli⁵² poddano m.in. realizację programów nauczania z przedmiotów matematyczno-informatycznych, stosowane metody i formy pracy w ich realizacji, stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz nowoczesnych pomocy. Ustalono, że program nauczania realizowano zgodnie z podstawą programową, a nauczyciele na bieżąco monitorowali realizację programu nauczania, co miało zapewnić efektywne nauczanie treści zapisanych w podstawie. Stosowane metody nauczania matematyki sprawdzały się w jak najlepszym przyswajaniu przez uczniów wiadomości i umiejętności.

W ramach oceny prawidłowości realizacji procesów edukacyjnych szkoły – efektywności realizacji podstawy programowej, kształcenia ogólnego, realizacji programów nauczania z przedmiotów humanistycznych kontroli⁵³ poddano m.in.: realizację programów nauczania z przedmiotów humanistycznych, stosowane metody i formy pracy w realizacji programów nauczania przedmiotów humanistycznych, stosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz nowoczesnych pomocy dydaktycznych. Ustalono, że programy nauczania w SSP były zgodne z podstawą programową, stosowane metody nauczania aktywizują uczniów i przyczyniają się do większej intensywności procesu uczenia się, a większość nauczycieli stosuje zróżnicowane metody nauczania. Procesy edukacyjne przebiegające w Szkole były monitorowane i doskonalone.

W ramach oceny organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniów posiadających opinie wydane przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne

⁵² W październiku i listopadzie 2021 r.

⁵³ W marcu i kwietniu 2023 r.

dokonano kontroli⁵⁴ efektywności udzielonej pomocy, w wyniku której stwierdzono, że organizacja pomocy odbywała się zgodnie z obowiązującymi przepisami oświatowymi, a zastosowane metody i formy współpracy z rodzicami oceniono jako skuteczne i efektywne.

W ramach kształtowania kompetencji kluczowych u uczniów skontrolowano⁵⁵ efektywność sposobu rozwijania kompetencji kluczowych m.in. na lekcjach języka polskiego w klasie VIII. Ustalono m.in., że na lekcjach realizowano obowiązkowy zakres podstawy programowej, a nauczyciel przygotował uczniów do realizacji tematu zajęć.

W ramach oceny współpracy pedagoga z zespołem ds. wielospecjalistycznej oceny poziomy funkcjonowania ucznia (WOPFU) oraz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET), kontroli⁵⁶ poddano skuteczność działań pedagoga specjalnego z innymi podmiotami w zakresie jakości udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Stwierdzono, że „pedagog specjalny zwiększa jakość udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej”.

Badanie trzech obserwacji wykazało, że:

1) Obserwacja przeprowadzona w roku szkolnym 2021/2022⁵⁷ miała charakter doraźny wynikający ze zmiany nauczyciela języka polskiego w klasie VIII. Przedmiotem obserwacji było doskonalenie metod nauczania poprzez stosowanie aktywizujących metod pracy oraz organizacja nauczania i uczenia się w czasie lekcji poprzez zawarcie właściwych ogniw w każdej konstrukcji jednostki dydaktycznej (przygotowanie do egzaminu ósmoklasisty). Wykorzystano arkusz obserwacji określających m.in. cele i ich poziom osiągnięcia, efektywność uczenia się oraz jakość i metody nauczania. W wyniku obserwacji stwierdzono m.in., że nauczyciel przygotował uczniów do realizacji tematu lekcji, a w czasie zajęć była poprawna korelacja treści programowych z tematem zajęć. Ponadto wskazano, że klasa była aktywna i zaangażowana w realizację celów lekcji.

2) Obserwacja lekcji matematyki w klasie VIII⁵⁸. Celem zajęć było opanowanie przez uczniów umiejętności wykonywania działań w zbiorze liczb wymiernych. Obserwacja przeprowadzona doraźnie wynikająca z wniosków z nadzoru pedagogicznego po I semestrze i egzaminie próbnym z matematyki. Przedmiotem obserwacji była organizacja nauczania i uczenia się w czasie lekcji, zaangażowanie uczniów w rozwiązywanie zadań związanych z przygotowaniem do egzaminu ósmoklasisty. Stwierdzono m.in., że nauczyciel prawidłowo określił cele lekcji w odniesieniu do treści programowych oraz kształconych umiejętności, uczniowie pracowali według swoich umiejętności w tym sześciu uczniów posiadających opinie wydane przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne m.in. w zakresie trudności w nauce, uczniowie przejawiali niski poziom motywacji i wymagają znacznego zachęcania do nauki.

3) Obserwacja lekcji w klasie IV z pedagogiem specjalnym w zakresie warsztatów integrujących zespół klasowy. Stwierdzono przygotowanie nauczyciela do realizacji tematu lekcji. Nauczyciel na zajęciach w pełni nie zrealizował zamierzonego celu, co wymagało powtórzenia tematu na kolejnych zajęciach.

(akta kontroli str. 681-781)

2.4. Dyrektor, w terminie⁵⁹ określonym w § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, na zebraniu rady pedagogicznej 22 czerwca 2022 r. i 22 czerwca

⁵⁴ We wrześniu i październiku 2022 r.

⁵⁵ W maju i czerwcu 2023 r.

⁵⁶ We wrześniu i październiku 2022 r.

⁵⁷ 25 kwietnia 2022 r.

⁵⁸ 21 lutego 2023 r.

⁵⁹ Na zebraniu rady pedagogicznej do 31 sierpnia.

2023 r. zapoznał nauczycieli z wynikami i wnioskami dotyczącymi sprawowanego nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 836, 867-870, 893-895)

2.5. Wnioski i rekomendacje ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego w 2021/2022 i 2022/2023 odnosiły się do m.in. poprawy jakości nauczania i uzyskiwanych efektów kształcenia poprzez kontynuowanie działań mających na celu jak najlepsze przygotowanie uczniów do egzaminu ósmoklasisty, opracowania programu mającego na celu zwiększenie efektywności nauczania języka angielskiego w Szkole, zobowiązania nauczycieli do ustalania i informowania uczniów związanych ze stawianymi im oczekiwaniami wskazując jednocześnie nie tylko błędy, ale także mocne strony pracy i wskazówki poprawy, wzmocnienia kompetencji osobistych nauczycieli i wychowawców.

(akta kontroli str. 415-416, 562)

2.6. Dyrektor podała, że współpracowała z radą pedagogiczną w zakresie wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego. Na czerwcowych zebraniach rady pedagogicznej Dyrektor przedstawiała nauczycielom wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego. Podczas zebrań nauczyciele mieli możliwość ustosunkowania się do wniosków i zaproponowania sposobów wykorzystania tych wyników w następnym roku szkolnym. Ponadto na spotkaniach zespołów przedmiotowych, które odbywały się w ostatnim tygodniu sierpnia, nauczyciele zobowiązani byli do przedłożenia propozycji w protokole z posiedzeń ww. zespołów dotyczących sposobu wykorzystania wyników z nadzoru. Na podstawie zebranej dokumentacji zespołów przedmiotowych zostaje opracowany plan nadzoru pedagogicznego na kolejny rok szkolny, który zawiera m. in.: sposoby wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego oraz wnioski wynikające z analizy egzaminów ósmoklasisty.

(akta kontroli str. 837)

2.7. Efektem działań podjętych przez Dyrektora w kontrolowanym okresie była poprawa jakości nauczania i efektów kształcenia wyrażona wynikami egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w roku szkolnym 2022/2023 oraz utrzymanie poziomu z pozostałych przedmiotów objętych egzaminem ósmoklasisty, co zostało opisane w punkcie 1.3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Ponadto o skuteczności podejmowanych działań w ramach nadzoru pedagogicznego świadczą również wyniki egzaminu osiągnięte w 2022 r. w porównaniu do wyników egzaminu próbnego, o czym szerzej w pkt 1.3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Uczniowie uzyskali z dwóch kolejnych próbnych egzaminów średnie wyniki z języka polskiego na poziomie 44%, 50%, z matematyki 39%, 38%, z języka angielskiego 47%, 49%, a wyniki osiągnięte wyniki z egzaminu były wyższe nawet o 18 punktów procentowych i kształtowały się na poziomie odpowiednio: 56%, 56% i 63%.

(akta kontroli str. 25-232)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor prawidłowo i rzetelnie sprawowała nadzór pedagogiczny w latach szkolnych 2021/2022 i 2022/2023. Zrealizowano wszystkie założenia planów nadzoru pedagogicznego. Formułowane wnioski na podstawie wyników sprawowanego nadzoru były adekwatne do potrzeb Szkoły i przyczyniły się do poprawy jakości nauczania i efektów kształcenia.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o:

- Wnioski
- 1) ujęcie w Statucie szczegółowych kompetencji dyrektora,
 - 2) zapewnienie uwzględniania w planie nadzoru pedagogicznego zmian podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa wprowadzonych w ciągu roku szkolnego.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 3 listopada 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Tomasz Otworowski
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Artur Piglas
p.o. wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis